

Кристина Тодоровска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Институт за македонска јазик „Крсте Мисирков“, Скопје
kristina_todorovska8@yahoo.com

**ДЕЛАТА НА КРИСАНТА ЈАНКУЛА – НЕИСЦРПЕН ИЗВОР НА
КУЛТУРОЛОШКИ И ФОЛКЛОРИСТИЧКИ ПРОУЧУВАЊА**

Клучни зборови: Крисанта Јанкула, народно творештво, Долна Преспа, македонски јазик, албански јазик.

Македонскиот јазик спаѓа во групата на индоевропското семејство, односно во групата на словенските јазици. Припаѓа во семејството на јужнословенските јазици и се наоѓа во источната подгрупа, заедно со бугарскиот јазик.

Албанскиот јазик е дел од индоевропското семејство што е многу големо и во него спаѓаат повеќе од 440 јазици поделени на многу групи и подгрупи. Во индоевропското семејство спаѓаат поголемите групи јазици, и тоа: албански, анадолски, ерменски, балтички, келтски, германски, грчки, индоирански, италски, палеобалкански, словенски и тохарски.

Македонскиот е службен јазик во Република Северна Македонија, а воедно е и официјално признат во Горица и во Пустец во Република Албанија каде што живее бројно македонско население. Македонскиот јазик се зборува и во Србија, Австралија, Бугарија, Грција, Канада, САД, Црна Гора, Турција и во дијаспората каде што живее македонско население. Најмногу се зборува во Мала Преспа, Голо Брдо, потоа во Гора на Косово, како и во Пиринска и во Егејска Македонија.

Долна Преспа е област што се протега покрај југозападниот брег на Преспанското Езеро. Оваа област се состои од десетина села што се организирани во општина Пустец. Општината Пустец ги опфаќа следните села: Горна Горица, Долна Горица, Глобочани, Леска, Зрновско, Туминец, Церје, Пустец, Туминец и Шулин. Сите овие села спаѓаат во групата на

долнопреспанскиот говор. Во Долна Преспа живее македонско население од православна христијанска вероисповед. Поради познатите општествено-историски услови населението што живеело во оваа област не било во можност да контактира со македонското население од територијата на Македонија или да воспоставува контакти со македонското население што живее во соседните држави. Во овој дел населението чува архаични зборови што се типични за западнопреспанскиот говор.

Влијание врз јазикот секако имала и миграцијата, односно преселбата на населението за подобри услови за живот, но и одењето на населението на печалба во соседните или прекуокеанските земји. Но, секако не треба да забораваме дека македонското население уште од мали нозе започнува да го учи албанскиот јазик како во предучилишното, така и во основното и средно образование, односно е во секојдневен контакт. Освен училиштето, влијание имаат и медиумите, телевизијата и радиото затоа што албанскиот јазик е единствено средство за комуникација. Паралелното изучување на албанскиот јазик доведува и до билингвизам кај населението што паралелно ги користи двата јазика.

Како што веќе спомнавме, предмет на анализа се трите објавени книги на Крисанта Јанкула и употребата на македонскиот јазик. Крисанта Јанкула својата прва книга ја објавила во 2009 година со наслов „Поезија и проза од мојот крај (Долна Преспа, Р. Албанија)“, (редакција и обработка проф. д-р Људмил Спасов, проф. д-р Борче Арсов), издадена од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје. Втората книга е „Записи од мојот крај (Долна Преспа, Република Албанија)“, (јазична и стручна редакција од проф. д-р Гоце Цветановски), издадена од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2017 година. Додека третата книга го има следниов наслов „Преспа под Албанија, Божја убавина“, (редакција и обработка проф. д-р Људмил Спасов, ас. м-р Кристина Тодоровска), издадена при Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2024.

Своето прво дело „Поезија и проза од мојот крај (Долна Преспа, Р. Албанија)“, е поделено на неколку делови и тоа започнува со народни песни од нејзиниот роден крај, а потоа ги опфаќа свадбарските, велигденските и гурговденските песни. Следуваат легенди и кажувања, потоа поговорки, пословици и изреки. На самиот крај се благословите, клетвите

и гатанките. Во ракописот се прикажани и топонимите, односно имињата на места, на девет преспански села на географска Македонија.

Во самиот ракопис, се среќаваат и авторски текстови што авторката ги именувала со наслов: „Поезија и проза од Крисанта Јанкула“.

Втората книга „Записи од мојот крај (Долна Преспа, Република Албанија)“, започнува со приказни: реалистички, па продолжуваат со волшебни, потоа следуваат легенди и преданија. Во следниот блок се опфатени песните што се класифицирани како љубовни, јуначки, хумористични и на крај песните за деца, односно детските песни. Треба да се истакне дека во оваа книга авторката ја објавува својата песна „Надежи“. На крај се наоѓаат народните поговорки, пословици и гатанки.

Во третиот труд „Преспа под Албанија, Божја убавина“, авторката Крисанта Јанкула ги претставува собраните изворни фолклорни материјали од Преспанско, односно од деветте села што се наоѓаат на западната страна на Преспанското Езеро во Република Албанија. Во трудот може да се забележи несвесното мешањето на македонскиот и на албанскиот јазик при секојдневната употреба. Книгата е поделена на неколку поглавја, и тоа: топонимите што се употребуваат во регионот Преспа во Албанија, македонските топоними во Албанија, како и македонски зборови во албанскиот говор, албански зборови во македонскиот говор. Битна карактеристика е дека топонимите што се среќаваат во регионот на Преспа во Албанија се именуваат со истите имиња, но се пишуваат на латиница. Треба да истакнеме дека истото се однесува и за македонските топоними во Албанија.

Во сите објавени трудови може да се забележат зборови со архаични, дијалектни и разговорни форми, потоа елизија, односно испуштање на самогласки и согласки во зборовите, книгите содржат голем број благослови, поговорки, гатанки, а е под влијание од други јазици, и тоа: грчкиот, италијанскиот и турскиот. Паралелната секојдневна употреба на македонскиот, но секако и на албанскиот јазик, доведува и до несвесно мешање.

Сето ова погоре спомнато можеме да го разгледаме во следните примери, и тоа:

Во ракописите се забележуваат голем број *архаични зборови*:

Да не дој *оѝе* тој ден. (стр.48, кн.1); (*оѝе* = пак, повторно)

Му излезе *ј’зико* три *ѝенди*. (стр.63, кн.1); (*пенди* = педи)

Нов ден, нова *нафака*. (стр.70, кн.1); (*нафака* = судбина, среќа)

Сечко сечи, март са влечи. (стр.79, кн.1); (Сечко = јануари)
Лошо да му оживее во *буцељо!* (стр.91, кн.1); (буцељо = стомакот, мевот)

Пр'имнаф г'оре, п'огоре

н'ајдоф гр'утка сн'егова

ст'егнаф р'аќа, ја-з'едоф

си-ја-кл'адоф, ф-п'азува. (стр.55, кн.2); (*примнаф* = се качив).

Од посочените примери можеме да забележиме дека во 1 лице еднина во минато определено свршено време (аорист) се користи наставката *-ф* (примнаф, најдоф, стегнаф, зедоф, кладоф итн.)

П'опе, тр'еба да-ми-к'упиш ен-*курк* ноф, 'ути н'емам шо-да-'облеча за-'утре. *Ќе*-ојме ф-ц'аќква да-са-прич'естиме а ми-тр'еба да-са-сл'еча со-ноф *курк* к'аку шо-ми-пр'илега. (ст.36, кн. 2); (*курк* = *иалиџо*, *бунда*)

Во прво лице еднина во сегашно време не се употребува наставката *-м* (облеча, слеча).

Са-'осуна. (ст.42, кн.2); (*осуна* = се раздени)

'От-ка: *ќе*-зав'а́ршеше р'абота, го-затв'ораше во-'ауро з'аено со-маг'арето. Ц'ела нош, в'оло и маг'арето си-са-лаф'осфеја. (стр.47, кн.2); (во-ауро = во шталата; си са лафосфеја = си зборуваа)

Дијалектни, разговорни форми:

Та молам камену, подмрни са *и́ручка* да излеам и да го к'снам детето *кош' е* седнато. (стр.24, кн.1); (тручка = троа, малку; кош е = каде што е; додека е)

Бела погача, *кноко* печиво (стр.29, кн.1); (кноко = тенко)

Та си урва долно поле,

Долно поле, *у́арјето* (стр.30, кн.1); (угарјето = необработени полиња)

– Еј, *и́иукај*, - му рече просото на пчејнцата – не ми го фатвај гумното ути јас *ќе* са вршам. (стр.35, кн.1); (штукај = слушај)

Мнолџу лафи, сиромаштија. (стр.62, кн.1); (мнолгу = многу)

Уџлак зедов. (стр.86, кн.1); (уплак = уплав)

Чојак да мериса чојакојна. (стр.87, кн.1); (чојак = човек)

Да го удри некоја *рофја*, да го рофјоса! (стр.91, кн.1); (рофја = ровја = гром)

С'ите три ма-п'уле (гледа) в-'очи, ко: *с'инкир* с'аке да-ма-'изеде со-опул'о. Ми-ф'ърле и по-н'екој-лаф. (стр.27, кн.2); (*с'инкир* = божем, како да, лаф = збор)

Т'ака ќе-са-п'опаре с'ите т'ија шо-му-п'адве *на-к'едеро* на-ж'ена-ми к'ога т'аја е-пр'ава! (стр.28, кн.2); (на-к'едеро = на достоинството, на честа, на угледот)

К'ога а-в'иде т'олку л'ична, со-'омја ко: п'огача, си-р-'ече:

Ќе-му-ја-з'емам, с'иремаф-е 'овој ч'ојак, н'ема шо-да-ми-пр'ае. (ст.34, кн.2); (омја = лице)

Ојдоф кај дентисто. (стр. 29, кн. 3); (ојдоф = отидов)

Ги *йулам* лајмето. (стр. 36, кн.3); (пулам = гледам)

Испуштање (елизија) на самогласки и согласки:

'А пули, 'а мери по сите *с'ирни* и му вели: „Е, мори ниво, јаска са сега *йивојо* стопан!“ (стр.35, кн.1); (а = ја, јаска = јас, стрни = страни, твојо = твојот)

Вл'егол во-ена-м'еана, *с'енал* н'а-маса и си-п'орача ј'адење. (стр.23, кн.2)

Д'ојси шо-б'ило, 'ути т'олку са-гл'аден и шо-б'ило, 'убо: ќе-ми-дој. (стр.23, кн.2)

Забележуваме губење на интервокалното *в*, кое најпрвин се асимилира во *оо*, а потоа се контрахира во долго *о*: 'убо: (< убоо < убао < убаво)

К'ажи, му-в'ели меанц'ијата, *-шо-ј'аде*, та-б'ендиса (допадна) или не? (стр.23, кн.2)

Пр'аво да-ти-к'ажа, т'олку мн'олгу беф гл'аден, да-не-знам шо-ј'адоф, ама сл'атко ј'адоф. (стр.23, кн.2)

Е... з'ато: си-тр'еба ск'олија. А не, п'опска к'апа н'а-*џла*: а пр'азна *џла*:, б'ез-ум. (ст.26, кн. 2)

Во западнопреспанскиот говор во прозодијата два исти вокали се реализираат како еден долг вокал *аа* > *а* (глата < глаата < главата).

Колк'у-п'ати ти-'имам к'азано да-н'е-грејш т'уку да-ми-*р'оџаш* н'а-врата? (стр.29, кн.2); (ропаш = тропаш)

Во дадениот пример може да забележиме испуштање на консонант: ропаш – тропаш.

Си-бил ен-поп и ена-п’опадја. Поп’адјата б’ила *мн’олѷ м’ързлива*. Ич не-и-са-раб’оташе.

П’ојделник, не-с’а-преди.

Т’орник, не-с’а-ма:.

Ср’еда, не-с’а-плети.

Ч’еторток, не-с’а-ткае.

П’еток, са-г’отви, за с’абота и н’едел’а.

С’абота и н’едел’а не-са-работа. (стр.35, кн.2)

- Е, си-р’ече п’опо, В’ел’увден т’ука е-п’оминат а јас ‘уште ...ц’епо полн со-граф. (стр.26, кн.2)

Во вториот труд „Записи од мојот крај (Долна Преспа, Република Албанија)“, некои приказни на самиот крајот *завршуваат со ѿговори*:

З’а-то: веле: „От-п’исано, не-с’а-бега“. (ст.25, кн.2)

К’ој м’исли л’ошо на-др’ујсте, н’а-гла: му-са-в’арнва! (стр.30, кн.2)

Шо-е-п’ишано од -Б’ога, ќе-са-прае! (стр.35 кн.2)

- *Ј’аска*, р’ече тој, кри’ву с’едам, пра’ву судам. (ст.40. кн.20)

Личната замена *јас* се среќава во употреба како *јаска* и е во дијалектна форма.

Не, не к’умчо в’олчко, волк н’ема в’ера! Ко-ш-си др’обел, т’ака с’ар-кај! (ст.46, кн.2)

Н’е-веле н’амер: Л’аком г’ас, к’арваф нос. (стр.51, кн. 2); (намер = напразно, попусто)

Благослови:

Бог нака ви поможи! (стр.43, кн.1)

Ерлија работа! (стр.51, кн.1)

Живот и здравје! Ке пулиме, ќе праеме! (стр.51, кн.1)

Поможи Бог! (стр.75, кн.1)

-Д’обар ден стр’ико. ‘*Ерлиѷ* р’абота! –му-в’ели на-’орачот. (стр.37, кн.2); (‘*Ерлиѷ* = аирлија, со среќа)

- ‘Аир да-’имаш с’инко. Спол’ајти! (стр.37, кн.2)

Се среќаваат **деминувивни форми** со наставката -че:

Јас са мало *учениче*,

Книги носам во *џорбиче*.... (стр.12, кн.1)

Дедо дај ми *колаче*!

Ќе та удри по *џлафче*! (стр.12, кн1.)

Петле, петле, *јариче*

На грмада седеше.... (стр.15, кн.1)

Молчи *шџџиче* под *којанче*,

Фати *рииче* за *ојафче*.... (стр.16, кн.1)

И ово детето си играло *крз* дома со *ено друјарче* от малата. (стр.36, кн.1);

Предлогот *крз* (кърз) се употребува со значење ‘низ’. Карактеристика за западнопреспанскиот говор е и губењето на одделни консонанти, односно на гласот -д : ено < едно.

Зеде ено *кориче* леб и му ја обриса *крфта*, а *коричеџо* леб си го седе во *џепо*. (стр.36, кн.1)

До негват’а-жена, ен-’убаф, зг’оден маџ со-*бр’адичка* шо му-л’ичеше мнолгу н’а-него. (стр.24, кн.2)

‘Откако са-поздр’авеја меѓ’у-себе, *војн’ичеџо* му-в’ели на-п’итаџо:

Са-вр’атвам ‘од-војник и мн’олгу са-гл’аден и ‘умрен за- в’ода. (стр.29, кн.2)

Ко ‘ојде кај м’иризо, *офч’арчеџо* го-’извај н’оџо, а-з’акла ‘офџата, а-п’икна в’о-вреште и ја-п’уште п’о-вода. (стр.51, кн. 2)

Употреба на лексеми од албанскиот јазик

Македонското население во општењето и комуникацијата употребува лексеми од албанскиот јазик. Билингвалноста, односно познавањето на двата јазика, на Македонците им овозможува несвесно користење лексеми од албанскиот јазик во македонскиот јазик. Овие лексеми говорителите ги имаат приспособено во јазикот што воопшто не се разликуваат кога зборуваат. На пример:

Билбил девојка ранеше

Од малос, дур до големос..... (стр.21, кн.1)

Арно ама, колку п’ти ќе го стретнел, ќе му речел: „ Ама побратиме, аку не ти ја деаф гуната тогаш *ќул* ќе са стореше. (стр.36, кн.1); (*ќул* = воден, мокар)

‘А зема *шумаџаџа* со свирби. (стр.40, кн.1); (шуматата= кавгата, вревата; свирби = свирки)

Водата спи, *асмо* не спи. (стр.44, кн.1); (асмо = непријател)

Му влезе *шери*. (стр.62, кн.1); (шери = кавгата)

Остај ма кош’ми ој умо *врд’ала*. (стр.72, кн.1); (врд’ала = врти)

Пус е глобок тој. (стр.75, кн.1); (пус = бунар; глобок = длабок)

Со *каламани* не са срка маштејнца. (стр.80, кн.1); (каламани = деца)

Ќуљо е поблаг и од солта. (стр.85, кн.1); (*ќуло* = дарот, подарокот)

– Сл’ези м’оре *ч’уџе* ‘оттамо, н’е-седи т’амо. (стр.41, кн.2); (чупе = девојче)

‘Ама *ч’уџеџо* му-в’ели: - Не, ј’аска не-са-с’ама т’уку со-бр’ат-ми. (стр.41, кн.2)

С’амо шо са-в’арна м’омоко ‘од-дома, а-з’еде *џ’уфаџа* офци и ‘ојде на-п’асење. (стр.50, кн.2); (туфа = стадо)

‘Ама тој с’игурно ‘има б’идено син или внук на-н’екој т’урски офиц’ер, кој му-го-с’обрал зл’атото на-’овој нап’акосен н’арод, го-скрил кај-Л’иса и го-зап’исале то: во *х’арџа*. (стр.53, кн.2); (*х’арџа* = мапа)

Освен од албанскиот јазик, во ракописите се забележуваат примери и влијанија од други јазици, и тоа од *џрчкиоџи*, *џџалијанскиоџи* и *џџурскиоџи*.

Грцизми

Непосредната близината на грчката граница, како и постојаните миграции на населението, раселувањето, барањето на подобри услови за живот и работа довело до учење и употреба на грчките зборови. Овие зборови со користењето навлегле и во македонскиот јазик. Тоа може да се види во следниве примери:

Малама чојак е. (стр.60, кн.1); (малама = златен, благ, фун, убав)

Поарно да ти излезе окото отколку *намо*. (стр.74, кн.1); (намо = збор)

Синор остана. (стр.79, кн.1); (синор = меѓа, граница)

Ќе му ој душата во *џарадисо*. (стр.85, кн.1); (парадисо = рајот)

Елизијата на вокалите е исто така честа појава (ој > оди).
Фортџуна, стихија е надвор. (стр.37, кн.1); (фортуна = невреме)
Не седи бос на *џлакиџе*. (стр.50, кн.3); (плаќи = плочките)

Италијанизми

Близината на италијанската граница, како и големата застапеност на телевизиските канали што претежно се емитуваат на италијанскиот јазик, доведува до навлегување и користење голем број зборови во албанскиот јазик:

Јас сум *дакорд*. (стр.44, кн.3); (дакорд = се согласува)
Сум *фармаџиска*. (стр.57, кн.3); (*farmaciste* (фармаџисте) = фармацевт)
Тој е круетар на комуната (стр.58, кн.3); (*komunë* = комуната)

Турцизми

Секако не треба да се заборават и зборовите од турско потекло. Долгото владеење на Турците на Балканскиот Полуостров придонело до зачувување и употреба на голем број турцизми. Тоа можеме да го видиме во следните примери:

Бојана седи на *џенџере*
И дробни, водни мониста нижеше (стр.21, кн.1)
Маро бегливо, десет промени,
Со *кеџ* везани (стр.33, кн.1)
-На, - му вели, изеди го, ути тука е *к'смеџо* твој! (стр.36, кн.1);
(кмето = среќа)
Детето го изело и от тогаш му почна за *ерлиси* и станало богато.
(стр.36, кн.1); (ерлиси = аирлија = со благослов, со среќа)
'А има земено *натена* работата. (стр.40, кн.1); (натена = натенан = без брзање)
Ако не бидиш гојдарче, не станваш *џуџарче*. (стр.41, кн.1); (тунџарче = трговче)
Аку не си дава сам чојак *џајреџ*, треба да пукни. (стр.42, кн.1); (гајрет = храброст, сила, поддршка)
Види на какво *дереџе* дојде? (стр.44, кн.1); (дереџе = состојба)

Дузен чупа. (стр.49, кн.1); (дузен = средена, уредна, лична (архизам))
Јаваш, нека излезе волците од село. (стр.54, кн.1); (јаваш = полека)
-*Ј'аваш*, си-р'ече сам, ќе-п'отарнам м'алу, не-ќе-п'укнам? (стр.24, кн.2)
Каку *далдиса*? (стр.55, кн.1); (далдиса = издржа)
Ми 'и плачи *алојше*. (стр. 60, кн.1); (алјоте = халови = несреќи)
Му го *удиса* самаро! (стр.63, кн.1); (удиса = ујдиса = намести, стокми)
Са строрија *карлајана*. (стр.78, кн.1); (карлагана = мешаница)
Секој сам си зне к'ј му капи *чатијата*. (стр.78, кн.1); (чатијата = дрвена конструкција на покривот)
Тој е *ајлаз*. (стр.83, кн.1); (ајлаз= дембел)
-Го-ст'емна *кај-ен-ан* и т'аму з'астана да-пр'еспие. Си-пл'атил одаа н'асамо и 'излегол во-кас'абаша да-са-пр'ошета и да-си-в'ечера. (стр.23, кн.2)
Од-Г'оргија н'емаше н'икакоф 'абер. (ст.37, кн.2); (абер = вест)
А н'е:стата Ст'ојна, го-ч'ека, го-ч'ека, 'ама н'ема *кабаеи* и д'енес са-м'ажзи за-ен во-др'угото с'ело. (ст.37, кн.2); (кабает = вина, грев)
С'амо к'ога, спр'ема *агеио*, н'е:стата и з'олвата в'арве со-ч'еши со-в'ино *кај-м'асата* а седн'атите св'атови н'а-маса тр'еба да-му-ф'арле по-н'екоја ж'елезна п'ара. (ст.38, кн.2); (адето = обичај)
Кога два вокала ќе се најдат во непосреден допир, во некои случаи остануваат непроменети, а во некои случаи се врши асимилација. Преминувањето на е > е го забележуваме во следниот пример (н'е:ста < нееста < невеста).

Заклучок

Собраниот материјал од страна на Крисанта е големо богатство и неговата вредност е од големо културно значење за дијалектологијата, лексикологијата и фразеологијата. Досега објавените три книги се посветени на Долна Преспа, односно се однесуваат за чувањето, негувањето на мајчиниот македонски јазик, со што се одликува автентичноста на овој западнопреспански говор. Таа во своите книги зборува за чувањето и негувањето на мајчиниот македонски јазик од страна на македонското население кое живее во Долна Преспа. Освен тоа можеме да заклучиме дека се работи за македонски јазик и дека македонското население, Македонците

во овој дел на Република Албанија ги чуваат македонскиот јазик и македонската култура.

Книгите на Крисанта Јанкула содржат лични и интимни песни во кои се согледува љубовта и посветеноста кон родниот крај, македонскиот јазик и татковината. Народното богатство содржано во трите книги на Крисанта Јанкула се неисцрпен извор за идни фолклористички и културолошки проучувања. Некои од нив се единствени и досега неевидентирани во литературата.

Литература:

- Видоески, Б. 1998. *Дијалектните на македонскиот јазик*, том 1, Скопје: МАНУ: Фонд Трифун Костовски.
- Демирај Ш. 1994. *Балканска лингвистика*. Скопје: Логос-А.
- Јанкула К. 2009. *Поезијата и прозата од мојот крај, Долна Преспа, Р. Албанија*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје.
- Јанкула К. 2017. *Зајиси од мојот крај (Долна Преспа, Република Албанија)*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, Јазикот наш денешен книга 28, Скопје.
- Јанкула К. 2024. *Преспа од Албанија, Божја убавина*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, Јазикот наш денешен книга 33, Скопје.
- Лаброска В. 2007. „Некои согледувања од теренското истражување во регионот на Корча, Република Албанија“, *Македонски јазик LVII*, Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 211–215.
- Митревски Е. 2009. *Македонците во Албанија*. Скопје: Бата Прес.
- Пољоска А. 2005. *Прилози кон проучување на македонско-албанските јазични контакти*. Скопје: Менора.
- Пољоска А. 2005. *Лексичка интерференција на македонскиот и албанскиот дијалектен јазик*. Скопје: Менора.
- Соболев Н. А. и Новик, А. 2018. *Голо Брдо*, Од материјалите на балканската експедиција на РАН и СПбДУ во 2008-2010 година.
- Спасов Љ. 2001. Говорот на Бобошн(ш)ица денес врз основа на снимен материјал, *Зборник од XXVII Научна конференција*, Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, 227–231.
- Толковен речник на македонскиот јазик*. Институт за македонски јазик, „Крсте Мисирков“, гл. ред. Кирил Конески, ред. Снежана Велковска, Кирил

- Конески, Живко Цветковски; том I, А – Ж, 2003, том II, З – К, 2005, том III, Л – О, 2006, том IV, И, 2008, том V, Р – С, 2011, том VI, Т – Ш, 2014.
- Цветановски Г. 2010. *Говорјина Македонцијѝево Мала Пресја (зајаднојресјански зовор)*, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.
- Demiraj Sh. 1985. *Gramatikë historike e gjuhës shqipe*, Tiranë.
- Spasov Lj. 2008. (коавтор со Jani Korhonen, Maxim Makartsev, Milica Petruševska) „Ethnic and linguistic minorities in the border region of Albania, Greece and Macedonia: An overview of legal and societal status“, во: *Slavica Helsingiensia. In search of the Center and Periphery: Linguistic Attitudes, Minorities, and Landscapes in the Central Balkans*, eds. Maxim Makartsev & Max Wahlström, Department of Modern Languages, University of Helsinki, Helsinki, 2016, с. 13-49.

Kristina Todorovska

THE WORKS OF KRISANTA JANKULA – AN INEXHAUSTIBLE SOURCE OF CULTURAL AND FOLKLORE STUDIES

Summary

The subject of analysis in this article is the vocabulary found in the three books written by Krisanta Jankula. Her works feature words that are authentic to all nine villages in the Lower Prespa region where the Macedonian population lives. Krisanta portrays the preservation of the mother tongue through her poetry and prose written in the West-Prespa dialect. In Lower Prespa the Macedonian population preserves and cherishes the native Macedonian language. Through the documentation of songs, legends, proverbs and stories, Krisanta preserves the original materials and wants all of this to remain preserved for future generations and to ensure their transmission from one generation to the next.

Keywords: Krisanta Jankula, folklore, Lower Prespa, Macedonian language, Albanian language.